

a

FUNDACJA TAURUS

**WŁAŚCIWOŚĆ
SĄDÓW
W
POSTĘPOWANIU
CYWILNYM**

BIULETYN PRAWNY NR 7
PUNKT NIEODPLATNE POMOCY PRAWNEJ
NR 3 W POZNANIU

Z

W postępowaniu cywilnym rozróżnia się przede wszystkim właściwość rzeczową oraz właściwość miejscową.

Wniesienie sprawy do sądu niewłaściwego nie powoduje nieważności postępowania. Jeżeli wniesiono pozew nie do tego sądu co trzeba wtedy taki sąd przekaże pozew do sądu właściwego. Powoduje to jednak opóźnienia a czas oczekiwania na wyrok się wydłuża. Aby tego uniknąć należy właściwie określić sąd.

1. Właściwość ogólna

Zgodnie z przepisem art. 27 k.p.c. powództwo wytacza się przed sąd pierwszej instancji, w którego okręgu pozwany ma miejsce zamieszkania. Miejsce zamieszkania zaś określa się według przepisów kodeksu cywilnego. Miejscem zamieszkania osoby fizycznej jest miejscowość, w której osoba ta przebywa z zamiarem stałego pobytu (art. 25 k.c.). Miejscem zamieszkania jest więc konkretna miejscowość a nie adres.

Zgodnie z przepisem art. 28 k.p.c. jeżeli pozwany nie ma miejsca zamieszkania w Polsce, ogólną właściwość oznacza się według miejsca jego pobytu w Polsce, a gdy nie jest ono znane lub nie leży w Polsce - według ostatniego miejsca zamieszkania pozwanego w Polsce. Miejscem pobytu pozwanego jest miejscowość, w której przebywa on czasowo (z własnej woli lub przymusowo - np. w zakładzie karnym), a więc bez zamiaru stałego pobytu (odmiennie niż w przypadku miejsca zamieszkania). Za zmianę miejsca pobytu nie można uznawać krótkotrwałej nieobecności pozwanego

Zgodnie z przepisem art. 29 k.p.c. powództwo przeciwko Skarbowi Państwa wytacza się według siedziby państwowej jednostki organizacyjnej, z której działalnością wiąże się dochodzone roszczenie.

2. Właściwość rzeczowa

Struktura sądów jest hierarchiczna. Na samym dole są sądy rejonowe, szczebel wyżej są sądy okręgowe, jeszcze wyżej znajdują się sądy apelacyjne na samej górze stoi natomiast Sąd Najwyższy. Zasadą jest, że sprawy w pierwszej instancji rozpatruje sąd rejonowy.

1.

Do sądu okręgowego wnosi się pozew w następujących sprawach:

-prawa niemajątkowe oraz dochodzone wraz z nimi prawa majątkowe (oprócz spraw o ustalenie lub zaprzeczenie pochodzenia dziecka, o unieważnienie uznania dziecka o rozwiązanie przysposobienia)

-ochronę praw autorskich i praw pokrewnych oraz innych praw na dobrach niematerialnych (wynalazków, wzorów użytkowych, wzorów przemysłowych, znaków towarowych, oznaczeń geograficznych i topografii układów scalonych)

-roszczenia wynikające z Prawa prasowego

-prawa majątkowe których wartość przedmiotu sporu przewyższa kwotę 75 tys. zł, a w sprawach gospodarczych 100 tys. zł. (oprócz spraw o alimenty, o naruszenie posiadania i o zniesienie wspólności majątkowej między małżonkami oraz spraw o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym)

-wydanie orzeczenia zastępującego uchwałę o podziale spółdzielni

-uchylenie, stwierdzenie nieważności albo o ustalenie nieistnienia uchwał organów osób prawnych lub jednostek organizacyjnych niebędących osobami prawnymi, którym ustawa przyznaje zdolność prawną,

- zapobieganie i zwalczanie nieuczciwej konkurencji,

- o odszkodowanie z tytułu szkody wyrządzonej przez wydanie prawomocnego orzeczenia niezgodnego z prawem.

3. Właściwość przemienna

Właściwość przemienna polega na tym, że w przypadkach wskazanych w k.p.c. powód może wytoczyć powództwo przed sąd właściwości ogólnej, bądź przed sąd wskazany w przepisach art. 32-37 [1] k.p.c. Powództwo o roszczenie alimentacyjne oraz o ustalenie pochodzenia dziecka i związane z tym roszczenia wytoczyć można według miejsca zamieszkania osoby uprawnionej (art. 32 k.p.c.). Powództwo o roszczenie majątkowe przeciwko przedsiębiorcy można wytoczyć przed sąd, w którego okręgu znajduje się zakład główny lub oddział, jeżeli roszczenie pozostaje w związku z działalnością tego zakładu lub oddziału (art. 33 k.p.c.). Powództwo o zawarcie umowy, ustalenie jej treści, o zmianę umowy oraz o ustalenie istnienia umowy, o jej wykonanie, rozwiązanie lub unieważnienie, a także o odszkodowanie z powodu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy można wytoczyć przed sąd miejsca jej wykonania. W razie wątpliwości miejsce wykonania umowy powinno być stwierdzone dokumentem (art. 34 k.p.c.). Powództwo o roszczenie z czynu niedowzowlonego wytoczyć można przed sąd, w którego okręgu nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę (art. 35 k.p.c.). Powództwo o zapłatę należności za prowadzenie sprawy wytoczyć można przed sąd miejsca, gdzie pełnomocnik procesowy sprawę prowadził (art. 36 k.p.c.). Powództwo o roszczenie ze stosunku najmu lub dzierżawy nieruchomości wytoczyć można przed sąd miejsca położenia nieruchomości (art. 37 k.p.c.). Powództwo przeciwko zobowiązanemu z weksła lub czeku można wytoczyć przed sąd miejsca płatności. Kilku zobowiązanych z weksła lub czeku można łącznie pozwać przed sąd miejsca płatności lub sąd właściwości ogólnej dla akceptanta albo wystawcy weksła własnego lub czeku (art. 37 [1] k.p.c.).

4. Właściwość wyłączna

Właściwość wyłączna polega na tym, że w wypadkach wskazanych w ustawie (art. 38 – 42 k.p.c.) powództwo można wytoczyć tylko przed sąd

wskazany w ustawie. Właściwość ta wyłącza właściwość ogólną i przemienną a także umowną. Powództwo o własność lub o inne prawa rzeczowe na nieruchomości, jak również powództwo o posiadanie nieruchomości można wytoczyć wyłącznie przed sąd miejsca jej położenia. Jeżeli przedmiotem sporu jest służebność gruntowa, właściwość oznacza się według położenia nieruchomości obciążonej. Właściwość powyższa rozciąga się na roszczenia osobiste związane z prawami rzeczowymi i dochodzone łącznie z nimi przeciwko temu samemu pozwanemu (art. 38 k.p.c.). Powództwo z tytułu dziedziczenia, zachowku, jak również z tytułu zapisu, polecenia oraz innych rozrządzeń testamentowych wytacza się wyłącznie przed sąd ostatniego miejsca zamieszkania spadkodawcy, a jeżeli jego miejsca zamieszkania w Polsce nie da się ustalić, przed sąd miejsca, w którym znajduje się majątek spadkowy lub jego część (art. 39 k.p.c.). Powództwo ze stosunku członkostwa spółdzielni, spółki lub stowarzyszenia wytacza się wyłącznie według miejsca ich siedziby (art. 40 k.p.c.). Powództwo ze stosunku małżeństwa wytacza się wyłącznie przed sąd, w którego okręgu małżonkowie mieli ostatnie miejsce zamieszkania, jeżeli choć jedno z nich w okręgu tym jeszcze ma miejsce zamieszkania lub zwykłego pobytu. Z braku takiej podstawy wyłącznie właściwy jest sąd miejsca zamieszkania strony pozwanej, a jeżeli i tej podstawy nie ma - sąd miejsca zamieszkania powoda (art. 41 k.p.c.). Powództwo ze stosunku między rodzicami a dziećmi oraz między przysposabiającym a przysposobionym wytacza się wyłącznie przed sąd miejsca zamieszkania powoda, jeżeli brak jest podstaw do wytoczenia powództwa według przepisów o właściwości ogólnej (art. 42 k.p.c.).